

Title:

Gavazzi, Artur

Person type:

Osoba

History:

Artur Gavazzi (Split, 14.10.1861. - Zagreb, 12.03.1944.), geograf. Maturirao u Splitu, studij zemljopisa završio na Mudroslovnom fakultetu u Zagrebu, doktorirao u Beču 1891. tezom "Der Flächeninhalt der Flussgebiete in Kroatien" (objavljeno u: "Glasnik Hrvatskog naravoslovnog društva", 1908.). Po povratku u Hrvatsku kao nastavnik radio u Gospiću, Karlovcu i Sušaku, a od 1906. u Zagrebu. Pet godina kasnije (1911.) namješten je za nastavnika zemljopisa na zagrebačkom sveučilištu. Izvanrednim profesorom postao je 1914., a 1920. prvim profesorom ljubljanskog sveučilišta pri Filozofskom fakultetu, gdje je ostao do 1927. godine. U Ljubljani je utemeljio Geografski zavod, preuredio zavod za meteorologiju i geodinamiku i osnovao seizmološku postaju u Ljubljani. Od 1927. ponovo djeluje u Zagrebu, gdje je redoviti profesor pri katedri za fizikalnu geografiju. Iste godine utemeljio je Zavod za fizikalnu geografiju, a sljedeće pokrenuo "Hrvatski geografski glasnik", kojemu je bio i prvi urednik. Bio je redoviti član JAZU od 1917. te član geografskih društava u Pragu, Helsinkiju, Berlinu, Sofiji i Beogradu.

Place:

Split

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1861-1944 g.

Functions:

U znanstvenom radu ponajviše se bavio hidrografijom, klimatologijom i geomorfologijom. U svojem najpoznatijem radu "Die Sees der Karstes" (1904.) - objavljen je samo prvi dio - podijelio je jezera u kršu na stalna i periodički inundirana. Na poticaj D. Gorjanovića Krambergera otpočeo je s prvim sustavnim istraživanjima sile teže, a među hidrološkim radovima ističu se "Ein Beitrag zur Hydrologie der unteren Krka" i "Rijeke u Hrvatskoj". U oceanografskim studijama dao je prilog za rješavanje problema post-glacialnih oscilacija dna Jadranskog mora, a pisao je i klimatološke i meteorološke radove.

God. 1931. u okviru projekta Matice Hrvatske, Zemljopis Evrope, objavio je knjigu "Sjeverna Evropa", a drugu iz tog ciklusa, "Apeninske zemlje", tiskala je HAZU 1943. godine. Predavanja iz opće geografije objavio je kao skripta 1929. - 1933. ("Astronomska geografija", "Morfolologija", "Hidrologija", "Klimatografija", "Kartometrijske projekcije"). Izradio je i više zemljovida ("Zemljovid Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne, Hercegovine, Istre i pograničnih krajeva" 1896. i dr.), a bavio se i jezikoslovljem ("Gramatika španjolskog jezika", 1890.; "Hrvatsko-francuski rječnik" (u suautorstvu), 1908.; "Pravopisni rječnik s pravilima za hrvatski pravopis", 1906. godine.

Title:

Hinković, Hinko

Person type:

Osoba

History:

Hinko Hinković (11.09.1854. - 03.09.1929.), hrvatski političar i odvjetnik. Pravo je studirao u više mjesta, a u Grazu je 1878. promoviran za doktora pravnih znanosti. Nakon završetka studija nastanio se na Sušaku i priključio Stranci prava, koja je 1878. počela obnavljati svoju političku djelatnost. Zbog nacionalnih stajališta izraženih u člancima objavljenima u listu Sloboda došao je u sukob sa stranačkim vodstvom, pa je morao napustiti redakciju lista. Kao kandidat Stranke prava izabran je 1884. za zastupnika u Hrvatskome saboru. Zbog zauzimanja za suradnju s Neodvisnom narodnom strankom i za ujedinjenje saborske opozicije u nastupu protiv Khuenova režima iznova se sukobio sa stranačkim vodstvom, pa je 1886. napustio Stranku prava. Nakon toga posvetio se odvjetništvu. Godine 1909. bio je glavni branitelj na montiranome političkom procesu protiv članova Srpske samostalne stranke (tzv. veleizdajnički proces). Zbog izjave u tisku o značaju procesa osuđen je na šest mjeseci zatvora, pa je nakon osude otišao u emigraciju. Nakon povratka u Hrvatsku 1913. priključio se nakratko Hrvatsko-srpskoj koaliciji; za I. svjetskog rata iznova boravio u emigraciji, gdje se angažirao u kampanji protiv Austro-Ugarske. Sudjelovao je u osnivanju Jugoslavenskog odbora, s kojim je 1918. došao u sukob zbog samostalnih političkih akcija. Istodobno se sukobio i s N. Pašićem i ostalim zagovornicima centralizma i srpske hegemonije. U jugoslavenskoj državi Hinković se istaknuo kao protivnik centralizma i unitarizma, zauzimajući se za preustroj monarhističke Jugoslavije na federativnome načelu.

Place:

Graz

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1854-1929 g.

Functions:

Političar, odvjetnik i publicist

Title:

Ribarić, Ivan

Person type:

Osoba

History:

Ivan Ribarić (22.08.1888. - 06.01.1960.), učitelj. Pohađao je šest razreda osnovne škole, jedan razred gimnazije u Pazinu (1901/02.), pripravnicu za učiteljišta u Pazinu i učiteljsku školu u Kopru s maturom (1903. - 1907.). U javnu službu stupio 1907. godine, učiteljevao u Istri (Kršan, Šušnjevica, Novaci, Grdoselo) do 1927. godine. U svibnju 1928. godine s obitelji seli u Rijeku (Plasse S. Nicolo), a zatim zbog teških materijalnih prilika na Sušak. S 01.03.1930. godine do ožujka 1942. godine (do 1932. god. kao dnevničar, a od tada kao stalni učitelj) bio je učitelj i upravitelj Pučke škole Drenova, nakon rata upravitelj i učitelj u Osnovnoj školi u Rukavcu, a od 01.09.1946. službenik u Prosvjetnom odjelu KNO-a Opatija. Umirovljen 1948. godine. Za vrijeme Drugog svjetskog rata od 22.03.1942. do 15.02.1944. godine bio je interniran u Koncentracijskom logoru Lanciano (Chieti) u Italiji. Nakon povratka iz internacije surađivao u antifašističkom pokretu na području Šušnjevica, Mošćenica i Zameta.

Place:

Drenova (Rijeka)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1888-1960 g.

Person organization:

Sestre Franica ud. Krajcar i Tonica; supruga Agata rođ. Jager (Jagar), domaćica (Zarečje, 5.2.1895.-), od oca Josipa, željezničara i majke Franjice rođ. Čelihar, vjenčana s Ribarićem 25.5.1920.; kći Neda udana Špoljar (24.3.1921.-svibanj, 1982.), nastavnica; unuke Jasna Levak (rođ. 1948.) i Vesna Špoljar.

Functions:

Prosvjetni djelatnik.

Title:

Zmajić, Bartol

Person type:

Osoba

History:

Bartol Zmajić (Sušak, 19.12.1907. - Zagreb, 16.04.1984.), arhivist i numizmatičar.

Na Sušaku je 1926. završio Klasično odjeljenje Državne realne gimnazije. Na Pravnom fakultetu Univerziteta Kraljevine Jugoslavije u Zagrebu diplomirao je 1934. godine. Od 1937. zaposlen je u Kraljevskom državnom arhivu u Zagrebu (kasniji Arhiv Hrvatske, današnji Hrvatski državni arhiv) u kojem je proveo cijeli svoj radni vijek. Neposredno nakon zaposlenja obavljao je razne arhivističke poslove: sređivao gradivo, prepisivao isprave, te radio u čitaonici Arhiva. U razdoblju 1941. - 1950. uredio je nekoliko značajnih arhivskih zbirki: Mape plemstva (HR-HDA-884), Zbirku grbovnica (HR-HDA-885), Zbirku rodoslovlja (HR-HDA-888), Grafičku zbirku (HR-HDA-903), a tada postojeću Sfragističku zbirku je razdvojio na: Zbirku pečatnjaka (HR-HDA-911) i Zbirku otisaka pečata (HR-HDA-912). Također je sredio i napisao regesta za Zbirku srednjovjekovnih isprava (HR-HDA-877) i izradio nekoliko kazala. Usporedno s gore navedenim poslovima Zmajić je intenzivno proučavao literaturu iz pomoćnih povijesnih znanosti, poglavito heraldike, analizirajući pritom arhivsko gradivo, što je imalo za posljedicu objavljivanje dvaju znamenitih članaka (prvi takve vrste iz područja heraldike na hrvatskom jeziku): "Razvoj grbova u Banskoj Hrvatskoj" i "Grbovi zagrebačkih biskupa i nadbiskupa". Nakon Drugog svjetskog rata povjereno mu je vođenje novouvedene Knjige akvizicija u koju su upisivani podaci o novostečenom arhivskom gradivu, budući da je Zmajić tada vodio referadu za otkup arhivskog gradiva, a povjerena mu je i briga za Knjigu depozita. Zbog ovih zaduženja je Zmajić često obilazio privatne imatelje ili ustanove radi pregleda i eventualnog preuzimanja arhivskoga gradiva. Istovremeno je sudjelovao i u pripremama za povrat kulturnih dobara, vezano uz predstojeće mirovne konferencije, učestvujući na konferencijama Komisije stručnjaka za arhivska pitanja u Zagrebu, na kojima je držao referate, a kasnije je imao udjela i u primopredaji arhivskog gradiva s NR Mađarskom. Tijekom 1950-ih godina Zmajić je bio uključen u Ispitnu komisiju za arhivske pomoćnike kao ispitivač iz hrvatske povijesti. U to je vrijeme nastupilo i obnavljanje arhivističkog izdavaštva, koje je rezultiralo obnovom izlazenja časopisa "Arhivski vjesnik", a Zmajić je bio član Uredništva tog časopisa sve do odlaska u mirovinu 1977. godine. Tada je radio i na objavljivanju svezaka "Zaključaka Hrvatskog sabora" izradivši imenska kazala za prva dva sveska, a za treći i kazalo mjesta. Tih je godina sredio i dva veća arhivska fonda: Fond Uprava primorskih dobara ('Acta Buccarana'), kojeg je prethodno presložio zajedno sa svojom suprugom Verom Zmajić, uredio je i izradio kazalo za seriju 'B' fonda, a u razdoblju 1961. - 1965. uredio je i fond Vlastelinstva Čakovec, kao i neke obiteljske fondove. Tijekom 1950-ih godina Zmajić je držao predavanja polaznicima arhivističko-paleografskog tečaja Historijskog instituta JAZU iz predmeta: Hrvatska povijest osobito sa gledišta arhivalija domaćih arhiva i to za razdoblje od doseljenja Slavena do mira na Žitvi 1606. godine. Početkom 1960-ih u Arhivu u Zagrebu je započeo veliki projekt objavljivanja "Vodiča kroz arhivsku građu". Ovo je, s obzirom na arhivističku djelatnost, najplodnije Zmajićevo razdoblje. Za potrebe "Vodiča" Zmajić je obradio sljedeće fondove i zbirke Hrvatskoga državnog arhiva: 2 (Sabor Kraljevina DHS - Povlastice Kraljevina), 6 (Sabor Kraljevina DHS - Istraga zakonitosti plemstva), 15 (Ugarska zemaljska vrhovna građevna uprava), 21 (Uprava primorskih dobara), 22 (Ugarska dvorska komora. Riječki spisi), 37 (Riječki gubernij), 393 (Privremeni pokrajinski sud za civilnu Hrvatsku), 876 (Najstarije hrvatske isprave), 877 (Srednjovjekovne isprave), 884 (Hrvatsko plemstvo), 885 (Zbirka grbovnica), 887 (Grbovi obitelji Hrvatske i Slavonije) te 888 (Rodoslovlja), a osobito je bio angažiran na izradi "Vodiča" za cijeli niz obiteljskih fondova i regesta drugih fondova. Tijekom rada na "Vodiču" Zmajić je 1962. bio imenovan višim arhivistom, a na arhivističkom tečaju (prema planu J. Buturca) je 1965. godine za djelatnike Instituta za historiju radničkog pokreta Zmajić

držao tečaj iz genealogije, heraldike, sfragistike i numizmatike. Školska knjiga je 1971 objavila znamenito Zmajićevo djelo "Heraldika, sfragistika, genealogija", a tada sudjeluje i na poslijediplomskom studiju iz pomoćnih povijesnih znanosti na Filozofskom fakultetu u Zadru. Na tom je studiju Zmajić držao predavanja iz područja heraldike, sfragistike, genealogije i numizmatike, te je za potrebe studenata sastavio skriptu iz numizmatike koju je jednostavno nazvao "Numizmatika". Bartol Zmajić bio je umirovljen 1. srpnja 1977., nakon nešto više od četrdeset godina provedenih u Arhivu Hrvatske. No, premda u mirovini i dalje je ostao aktivan u davanju svojih savjeta i mišljenja. Vrlo plodonosan i značajan trag ostavio je Zmajić i tijekom svog dugogodišnjeg bavljenja numizmatikom, za koju se počeo zanimati još za vrijeme gimnazijskog školovanja. Već tada se odlučio posebno posvetiti numizmatici iz razdoblja Rimskog Carstva. Njegovo bavljenje numizmatikom se može podijeliti u dva razdoblja. Prvo razdoblje koje traje od vremena gimnazije pa sve do 1949. te drugo razdoblje od 1949. pa sve do kraja života. U prvom razdoblju Zmajić se prvenstveno bavio kolekcionarstvom (dobivši prve primjerke rimskog novca od dvojice svojih ujaka), proučavanjem i prikupljanjem stručne literature te posjećivanjem najznačajnijih zbirki, kako u Hrvatskoj, tako i u Europi. Članom Numizmatičkog društva u Zagrebu postaje 1949. godine. Taj je događaj presudan u Zmajićevom bavljenju numizmatikom. Naime, pošto je postao član Društva, Zmajić je neumorno počeo pisati i objavljivati niz radova vezanih najviše uz rimsku numizmatiku, postavši tako najplodniji pisac Numizmatičkog društva. Zbog svojeg je angažmana bio izabran u Upravni odbor Društva na Godišnjoj skupštini 22. siječnja 1956. godine. Također valja spomenuti da je u oba časopisa Društva ("Bilten Hrvatskog numizmatičkog društva" i "Numizmatičke vijesti"), Zmajić bio član uredništva. U "Biltenu" je bio odgovorni urednik u razdoblju 1965. - 1967., dok je u "Numizmatičkim vijestima" bio odgovorni urednik i član redakcijskog odbora u razdoblju 1967. - 1974. godine. Kao nagradu za najplodnijeg pisca u Društvu, Zmajić je 1969. dobio nagradu iz fonda 'Ivan Rengjeo'. Na Godišnjoj skupštini od 14. prosinca 1969. bio je izabran za počasnog člana Društva. Osim prije navedenih aktivnosti u Društvu, na kraju svakako treba istaknuti činjenicu da je Zmajić obnašao i zahtjevnu dužnost knjižničara i arhivista Društva. Za radove s područja numizmatike odlikovan je 1978. godine. Ordenom rada sa zlatnim vijencem. Potrebno je posebno naglasiti i njegov plodonosan rad na području leksikografije. Zmajić se, zahvaljujući poznavanju heraldike i hrvatske povijesti, priključio projektu "Hrvatske enciklopedije" kao suradnik na području hrvatske povijesti. Najveći leksikografski rad je ostvario na I. izdanju "Enciklopedije Jugoslavije" za koju je, što kao samostalni autor, a što u suautorstvu, napisao desetak natuknica, a surađivao je i na II. izdanju. Bio je i jedan od suradnika "Biobibliografskog leksikona" (kasnije "Hrvatskog biografskog leksikona") Jugoslavenskog leksikografskog zavoda.

Place:

Sušak

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1907-1984 g.

Functions:

Arhivist i numizmatičar

Title:

Gavazzi, Milovan

Person type:

Osoba

History:

Milovan Gavazzi (Gospić, 18.03.1895. - Zagreb, 20.01.1992.), etnolog i etnomuzikolog.

Nižu pučku školu i prvi razred realne gimnazije završio na Sušaku (1901. - 1905.), a ostale razrede, zajedno s ispitom zrelosti u Zagrebu (1906. - 1913.). Glazbenu naobrazbu stekao u glazbenoj školi Hrvatskog glazbenog zavoda. Godine 1913. upisao filozofiju i kroatistiku povezanu sa studijem slavenskih jezika i kultura na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Posljednji, osmi semestar, šk. god. 1916/1917., odslušao je na Praškom sveučilištu, između ostalih, i kod jednog od najboljih poznavatelja praslavenske i slavenskih kultura, Lubora Niederle. Nakon rada u nekoliko škola, 1919. doktorirao tezom "Ritmika hrvatskih narodnih pjesama" te se u to vrijeme počeo javljati muzikološkim i folklorističkim radovima u raznim časopisima.

Godine 1927. imenovan izvanrednim profesorom etnografije i etnologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je nanovo ustrojio studij etnologije koji je obuhvaćao proučavanje pučke kulture Hrvata i ostalih europskih i izvaneuropskih naroda. U okviru seminara potaknuo je sakupljačku i izdavačku djelatnost te etnografsku kartografiju, a započeo je i sa snimanjem prvih etnografskih filmova.

Godine 1930. imenovan je redovnim profesorom Filozofskog fakulteta. Od 1939. do 1941. vršitelj dužnosti ravnatelja Etnografskog muzeja u Zagrebu. Početkom 1943. imenovan prodekanom Mudroslovnog fakulteta, a tu je dužnost obavljao i u šk. godini 1952/53. Nešto ranije, 1947., preveden je u zvanje redovnog profesora.

U lipnju 1952. imenovan dopisnim članom JAZU, ali se zbog nesporazuma oko uređivanja "Zbornika zanarodni život i običaje Južnih Slavena" kao i nezadovoljstva neprimanjem u redovite članove Akademije, 1959. zahvalio na članstvu. Iako umirovljen 1965. godine, i dalje je nastavio honorarno predavati i sudjelovati u radu poslijediplomskog studija. Bio je urednik više publikacija (npr. "Ethnologica Slavica"), član brojnih društava u zemlji i inozemstvu, radnih zajednica "Alpes Orientales" i "Ethnographia Pannonica", dopisni član Slovenske akademije znanosti i umjetnosti, dobitnik nagrade za životno djelo (1965.) i Herderove nagrade (1970.).

Na dvanaestom kongresu Međunarodne unije antropoloških i etnoloških društva 1988. godine, kao etnologu svjetskog ugleda, dodijeljena mu je posebna plaketa.

Place:

Sušak

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1895-1992 g.

Functions:

Tijekom rada samostalno je snimio dvadesetak filmova, a u suradnji

još toliko: "Kuhanje mlijeka vrućim kamenjem" (1931.), "Pletenje jalbe" (1934.), "Oranje vignjem" (1935.), "Pogreb na saonicama" (1935.). Od 1930. uključen je u rad "Zbornika za narodni život i običaje Južnih Slavena", a u razdoblju od 1955. do 1960. bio je i urednik te publikacije.

Broj Gavazzijevih objavljenih radova s područja etnografije, etnologije i folkloristike veći je od 330. Objavljivao je uglavnom članke te nekoliko knjiga od koje je najvažnija "Godina dana hrvatskih narodnih običaja", Zagreb, 1939. (1988., 1991.). Najvažnije je članke i rasprave skupio u knjigama "Vrela i sudbine narodnih tradicija", Zagreb, 1978. (prijevodi članaka tiskanih u inozemnim publikacijama) i "Baština hrvatskog sela", Zagreb, 1991. (1993.). Glazbene osvrte i etnomuzikološke članke objavljivao je u časopisu "Sv. Cecilija".